

012/11

ČESKÁ REPUBLIKA
R O Z S U D E K
J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Zoubkové a přísedících ing. Jana Venera a Arnošta Komárka, v hlavním líčení konaném dne 29.ledna 1999, takto :

Obžalovaný

J U

nar. dne _____ , okres _____ , bez zaměstnání,
bytem _____ , okres _____ , t.č. ve vazbě ve vazební věznic
ci v Brně

s e o d s u z u j e

podle § 219 odst.2, § 29 odst. 3 a § 35 odst.1 tr.zákona

za trestný čin vraždy podle § 219 odst.1,2 písm.a,b,e) tr.zákona,
za trestný čin krádeže podle § 247 odst.1 písm.a,e) tr.zákona,

kterými byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 21. dubna 1998, č.j. 10T 4/98-534, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27.července 1998, sp.zn. 1 To 132/98

k úhrnnému trestu odnětí svobody na doživotí.

Podle § 39a odst.2 písm.d) tr.zákona se pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice se zvýšenou ostrahou.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 21. dubna 1998, č.j. 10T 4/98-534 byl obžalovaný J U uznán vinným spácháním trestného činu vraždy podle § 219 odst.1,2 písm.a,b,e) tr.zákona a trestným činem krádeže podle § 247 odst.1 písm.a,e) tr.zákona a odsouzen podle § 219 odst.2, 35 odst.1 a § 29 odst.3 tr.zákona k trestu odnětí svobody na doživotí.

Těchto trestných činů se dopustil tak, že

1. dne 3. října 1997, v přesněji nezjištěné době mezi 09.00-10.00h, v bytě na ulici , po předchozí hádce se svou družkou M P která následně odešla vyvenčit psy,

v pokoji tohoto bytu, v úmyslu usmrtit, zasadil zezadu kládí-
vem stojícímu a posléze na břicho ležícímu tříletému synovi M
nejméně sedm úderů do pravé týlní krajiny a do obou spánko-
větemenních oblastí, poté vzal v kuchyni uvedeného bytu kuchyňský
nůž o délce čepele 17 cm a umírajícímu M zasadil nejméně
16 bodněřezných ran do krku a hlavy; tím mu způsobil mnohočetné
zlomeniny lebky s rozmožděním mozku a poranění krku se zasažením
hltanu, průdušnice a krční žíly, v důsledku čehož nezletilý na-
místě zemřel.

Poté čekal v předsíni bytu na M P , vystříkl na ni
slzný plyn, kterým ji však nezasáhl. Dostihl ji v prostoru kuchy-
ně, povalil ji na zem a v úmyslu usmrtit ji, zasadil jí stejným
nožem celkem 58 bodných nebo bodněřezných ran do oblasti hlavy,
krku, hrudníku a rukou. M P namíste zemřela v důsledku
vykrvácení ze zasažených plic a krční tepny,

2. krátce po spáchání výše uvedeného činu v předsíni uvedeného
bytu ukradl z peněženky M P částku 250,-Kč a z obý-
vacího pokoje porcelánovou kávovou soupravu v hodnotě
2.500,-Kč, vše ke škodě dědiců po M P , a to přesto,
že rozsudkem OS v Hodoníně ze dne 22.11.1995, sp.zn. 1T
560/95, ve spojení s rozsudkem KS v Brně ze dne 29.2.1996, byl
odsouzen pro trestný čin krádeže podle § 247 odst.1
písm.b,e), odst.2 tr.zákona k souhrnnému trestu odnětí svobody
v trvání 15 měsíců nepodmíněně, který vykonal dne 22.11.1996.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný odvolání, ve kterém
napadal výrok o trestu.

Usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27.července 1998,
sp.zn. 1 To 132/98 byl rozsudek krajského soudu zrušen ve výroku
o trestu a krajskému soudu bylo uloženo, aby věc znovu projednal
a doplnil dokazování

a) vyžádáním

1. spisů o projednání přestupků obžalovaného
2. rozvodového spisu obžalovaného a poškozené
3. zprávy OÚ v Hodoníně, referátu sociálních věcí, OPD,
o eventuálních poznatcích o vztahu obžalovaného k synovi po
rozvodu manželství,
4. zprávy Psychiatrické léčebny v Kroměříži o projevech obža-
lovaného po dobu jeho pobytu v léčebně, jeho přístupu
k léčbě a režimu léčebny a důvodech ukončení pobytu
5. zprávy o chování obžalovaného po dobu výkonu vazby,
6. spisu 3T 415/95 Okresního soudu v Hodoníně a opětovně pro-
vést důkaz všemi připojenými spisy,

- b) písemným doplňkem psychologického znaleckého posudku, který po
seznámení se se shora vyžádanými materiály zaujme stanovisko
k otázce pravděpodobnosti možnosti recidivního jednání obžalo-
vaného a stanovisko k otázce motivace usmrcení nezletilého.

ad a/1)

Obec Čejč, ve které je obžalovaný hlášen k trvalému pobytu, sdělila, že od roku 1988 byl v komisi veřejného pořádku projednán přestupek obžalovaného pouze jednou - záškoláctví, a to . V té době byl učněm. Další přestupek měl být projednán - drobná krádež, ale v tu dobu se v Čejči nezdržoval.

ad a/2)

Z rozvodového spisu obžalovaného a poškozené M U , roz. P , sp.zn. 9C 634/95 Okresního soudu v Hodoníně, respektive z rozsudku vyhlášeného 1.10.1996 vyplývá, že manželství účastníků bylo vážně, trvale a hluboce rozvráceno. Příčinu rozvratu lze spatřovat na straně odpůrce (t.j. obžalovaného) v jeho chování, v jeho požívání alkoholu, stejně jako v páčání trestné činnosti a agresivním chování vůči navrhovatelce a dětem (poškozená měla dvě děti ze svého předchozího manželství). V době rozvodu byl obžalovaný již od 22.8.1995 (až do 22.5.1997) ve vazbě a ve výkonu trestu odnětí svobody a s návrhem na rozvod souhlasil.

ad a/3)

Okresní úřad v Hodoníně, referát sociálních věcí, oddělení péče o děti, ve zprávě z 8.9.1998 uvádí, že vztah J U jako otce k nezl. synovi M byl negativní, a to již od jeho narození. Nebyl viděn, že by si se synem hrál na písku, chodil s ním na vycházky, případně jiným způsobem zajišťoval péči o syna. Otec údajně neoslovoval syna křestním jménem, nevšimal si ho, nekomunikoval s ním, dokonce jej i nepřiměřeně k jeho útlému věku fyzicky trestal. Nezletilý syn byl pro otce doslova překážkou, neboť matka se synovi více věnovala a měla syna nesmírně ráda, což otec těžce nesl, nemohl se s tím vyrovnat. Po finanční stránce otec nezabezpečoval matku se synem, výživné neplatil.

ad a/4)

Psychiatrický chorobopis byl zaslán přímo znalci, který zpracovával doplněk psychologického posudku. Znalec s ním seznámil soud v rámci svého výslechu. Z tohoto chorobopisu vyplývá, že obžalovaný byl hospitalizován dvakrát.

- První pobyt v době od 21.12.1994 do 24.3.1995:

vstupní diagnóza-závislost na alkoholu III. stupně, schizoidní osobnost. Přichází po předchozí návštěvě manželky, která referuje o manželově závislosti a žádá aktivní léčbu. Sám přiznává, že zvláště poslední dobou je každý den v ebrietě, jakmile si dá pivo, nepřestane, až ztratí tělo. Manželka naléhá na léčbu nebo rozvod. V ebrietě agresivní verbálně, přijde domů a napadá paní pro nic. Opakovaná vyšetření bez známek duševního onemocnění či poruchy. Během pobytu tichý nenápadný, ovšem v telefonátech manželce vyhrožuje opakovaně sebevraždou. Proto přeložen na uzavřené oddělení, odkud po dvou dnech utekl, týž den přivezen policií zpět. Poté léčen na uzavřeném oddělení, nasazen Antabus, ovšem objevila se paranoidní vztahovačnost až psychotické hloubky, proto Antabus snížen a nasazený nízké dávky Plegomazinu. Zklidnil se, pocity sledovanosti vymizely, absolvoval několik dovolenek, poslední tři týdny již v režimu otevřeného koedukovaného oddělení, klidný, bez nepřiléhavosti v chování. Propuštěn 24. 3. 1995.

V mezidobí nenastoupil žádné zaměstnání, na Antabus necho- dil. Manželka referovala o stále rostoucí agresivitě a pití, ode- šel z domu, vyhrožoval ji.

- Druhý pobyt v době od 5.6.1995 do 9.6.1995:

dne 5.6.1995 přivezen policií na ambulanci, převoz do léčebny. Při přijetí přiznává vyhrožování sebevraždou, agresivitu v ebrietě, neochotný, rezonantní, odmítavý, pivo 10-15 denně, asi 8 panáků denně, víno-dokud teče, ranní doušky, okna, tahy. 6.6.1995 odmítá na oddělení léky, odběry, psychoterapeuticky neovlivnitelný, odmítá jakékoliv léčení a zákroky. Ukončil léčbu útekem dne 9.6.1995.

ad a/5)

Ze zprávy Vězeňské služby ČR, vazební věznice v Brně, soud zjistil, že až na drobné prohřešky v počátku, je jeho chování ve vazbě (ve vazbě je od 5.10.1997) v souladu s vnitřním řádem věznice. Prohřešky byly řešeny namísto pohovorem. Ke spoluobviněným na cele se choval nevšimavě a po vynesení prvního rozsudku zcela apaticky. Úplně se uzavřel do sebe a nekomunikuje s nikým, není-li k tomu vyzván. Nechodí vůbec na vycházky. K příslušníkům Vězeňské služby ČR se chová odměřeně, ale slušně. Konflikty nevyvolal, kázeňsky řešen nebyl. Povolenky na návštěvy a přijetí balíčku přebíral a nikam neodesílal. Po vynesení rozsudku během eskorty k Vrchnímu soudu v Olomouci se pořezal na zápěstí levé ruky ostrým předmětem.

ad a/6)

Z připojených spisů byly zjištěny tyto skutečnosti:

2T 108/88 Okresního soudu v Hodoníně

Rozsudkem ze dne 16.6.1988 byl tehdy mladistvý J U uznán vinným, že dne 27.1.1988 v Čejči nalezeným kamenem rozbil skleněnou výplň okna bufetu Jednoty SD Hodonín a odcizil 2.140,-Kč. Za tento skutek, který byl kvalifikován jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst.1 písm.a) tr.zákona, byl odsouzen k podmíněně odloženému trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců. Rozsudek nabyt právní moci 11.7.1988. Na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 27.10.1988 mu byl trest prominut s účinky zahlazení.

8T 176/88 Městského soudu v Brně

Rozsudkem ze dne 10.11.1988 byl opět jako mladistvý uznán vinným, že dne 28.4.1988, v budově hlavního nádraží sledoval číselné kody, zvolené občany při ukládání zavazadel do automatické úschovny a poté jejich navolením společně s M K ve dvou případech tato zavazadla odcizil. Za tento skutek, který byl kvalifikován jako dílem nedokonaný a dílem dokonaný trestný čin krádeže podle § 247 odst.1 tr.zákona, byl odsouzen k podmíněně odloženému trestu odnětí svobody v trvání pěti měsíců a k peněžitému trestu ve výši 2.000,-Kč. Rozsudek nabyt právní moci 14.12.1988. Peněžitý trest zaplatil. Na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.1990 mu byl prominut trest odnětí svobody prominut.

2 T 34/95 Okresního soudu v Hodoníně

Trestním příkazem tohoto soudu ze dne 6.2.1995 byl J U uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst.1 písm.a) tr.zákona, kterého se dopustil tak, že dne 25.11.1994 odcizil před stánkem PNS větší množství denního tisku a časopisů v hodnotě 2.205,50 Kč, které pak sám prodával, a odsouzen k podmíněně odloženému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, se zkušební dobou na dva roky; trestní příkaz nabyt právní moci dne 8.3.1995. Konec zkušební doby 8.3.1997. Usnesením ze dne

15.5.1996 bylo rozhodnuto, že trest vykoná, neboť ve zkušební době se dopustil další trestné činnosti - viz 3T 415/95 a 1T 560/95.

Spis ORHO-533/40-TČ-95 Policie ČR v Hodoníně

Z tohoto spis bylo zjištěno, že M U , roz.P , podala dne 2.6.1995 na J U trestní oznámení, ve kterém uvedla, že J U ji 12.5.1995 vyhrožoval zabitím. Vyskočil na ni z křoví, chytil ji za krk, nadával těmi nejhoršími urážkami a vyhrožoval, že ji převrátí kočárek, že ona dodýchá, že to má již spočítané. 2.6.1995 jí sdělil její známý R. T čák, že mu J U řekl, že si M U vyčihne dne 14.6.1995 a podřízne ji nožem. Toto podezření z trestného činu bylo však odloženo, a to vzhledem k tomu, že dne 1.8.1995 vzala M. U svůj souhlas s trestním stíháním svého manžela J U zpět.

3T 415/95 Okresního soudu v Hodoníně

Ze spisu Okresního soudu v Hodoníně 3T 415/95 soud zjistil, že byl obžalovaný J U dne 27.září 1995 odsouzen pro trestný čin poškozování cizí věci podle § 257 odst.1, krádeže podle § 247 odst.1 písm.b,e) a pro další trestný čin krádeže podle § 247 odst.1 písm.c,e) trestního zákona, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců. Trestná činnost spočívala mimo jiné v tom, že dne 30.5.1995 v Hodoníně udeřil popelnicí do skleněné výlohy prodejny Večerka, kterou rozbil a způsobil tak škodu rozbitím skla a poškozením bezpečnostní fólie ve výši 6.309,-Kč, a téhož dne s R T po vzájemné dohodě se vloupali do výlohy prodejního stánku tak, že J U dlažební kostkou rozbil výlohu v hodnotě 1.024,-Kč a odcizil věci v hodnotě 1.047,-Kč.

Výrok o trestu z tohoto rozsudku byl zrušen následným rozsudkem OS v Hodoníně ze dne 22.11.1995, 1T 560/95, kterým byl uložen trest souhrnný.

Spis ORHO-531/HO-TČ-95 Policie ČR v Hodoníně

Z toho spisu bylo zjištěno, že bylo odloženo trestní stíhání J U pro trestný čin krádeže podle § 247 odst.1 tr.zákona, kterého se měl dopustit

- jednak dne 2.6.1995 v Hodoníně v prodejně potravin, kde se zmocnil lahve Becherovky v úmyslu odejít z prodejny bez zaplacení, avšak při odchodu byl na své jednání upozorněn majitelkou obchodu, která mu pasivně bránila v odchodu; v úmyslu ponechat si věc násilím ji začal odstrkovat a když mu bylo následně bráněno v odchodu i L F (1925), který ho chytil do kravaty, upadli oba na zem, přičemž došlo k lehkému zranění L. F bez dalšího léčení. Lahev byla zajištěna a vrácena majitelce.

- jednak dne 4.7.1995 v Hodoníně v prodejně potravin, kde se zmocnil třech balíčků kávy a chtěl je pronést bez zaplacení ven; byl však přistižen.

Trestní stíhání bylo odloženo pro neúčelnost, neboť souběžně probíhalo trestní stíhání pro rozsáhlejší majetkovou trestnou činnost.

1T 560/95 Okresního soudu v Hodoníně

Rozsudkem tohoto soudu ze dne 22.11.1995, sp.zn. 1T 560/95, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29.2.1996 uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst.1

písm.b,e), odst.2 tr.zákona, kterého se dopustil v osmi případech v průběhu měsíce července 1995 a způsobil škodu ve výši 10.270,-Kč. V jednom případě opět použil násilí, neboť rozbil skleněnou výplň dveří prodejny. Byl odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců, a to i za trestnou činnost projednanou a odsouzenou ve spise 3T 415/95, přičemž výrok o trestu odnětí svobody z rozsudku 3T 415/95 v trvání sedmi měsíců byl zrušen. Do výkonu trestu byla započtena vazba, která počala dnem 22.8.1995.

Ze spisu 2T 34/95 soud navíc zjistil, že oba dva tresty, a to trest odnětí svobody v trvání 15 měsíců a trest odnětí svobody v trvání 6 měsíců, tedy celkem 21 měsíců, vykonával J U bezprostředně po sobě a požádal o podmíněné propuštění. Z hodnocení věznice vyplývá, že své povinnosti vyplývající z ŘVT plnil na požadované úrovni, nadřícené respektoval, pro svou samotářskou a neprůbojnou povahu se držel spíše v pozadí dění, konfliktní situace s odsouzenými neměl. Resocializační program, který mu byl stanoven, plnil v rámci svých možností a schopností. Výkon trestu splnil výchovný účel. V tomto spise je také založeno usnesení Obvodního soudu pro Prahu ze dne 12.2.1997, 4 Pp 1/97, kterým byla zamítnuta žádost J U . Z věznice byl propuštěn 22.5.1997.

Hodnocení je totožné s hodnocením, které měl krajský soud k dispozici pod č.l. 493 již před vyhlášením prvního odsuzujícího rozsudku.

ad b)

Písemný doplněk znaleckého posudku z oboru psychologie měl vzít v úvahu všechny shora uvedené materiály, připojené spisy a hodnocení obžalovaného z výkonu trestu odnětí svobody, a zaujmout stanovisko k otázce pravděpodobnosti možnosti recidivního jednání ze strany obžalovaného a vyložit

- zda lze objasnit, proč při zjišťovaných vlastnostech osobnosti obžalovaného nedošlo v minulosti ze strany obžalovaného k výraznějším brachiálním útokům,
- zda je zjišťován vývoj osobnosti obžalovaného, který svědčí pro možnost opakování násilné trestné činnosti a za jakých podmínek,
- zda a jak ovlivňuje režim uzavřených oddělení (psychiatrická léčebna, věznice) chování obžalovaného (viz samotářská a neprůbojná povaha - č.l. 493),
- zda a jak ovlivňuje chování obžalovaného probíhající trestní řízení a sankce ukládané za spáchanou trestnou činnost,
- jak se pro obžalovaného jevil rozvod manželství s poškozenou a zda situaci předcházející činu vnímal subjektivně odlišně od důsledků rozvodového řízení.

Jak vyplývá ze znaleckého posudku (bez jeho doplnění), byl obžalovaný podroben baterii (16) psychodiagnostických metod a exploraci. Obžalovaný měl snahu vyhovět všem požadavkům tohoto vyšetření, místy byla významněji zaznamenána v jeho projevu kontrola svého chování, a to zvláště při exploraci kritické události z 3.10.1997, dále byla patrna i tendence spíše vyloučit negativní

zmínky o jeho osobě citované z výpovědi svědků, byl tím rozhořčen a odmítal je. Během vyšetřování byly v jeho projevu patrné i známky veselosti, tendence žertovat. Projevy smutku či významné lítosti nebyly častěji zachyceny.

Po zhodnocení výsledků psychodiagnostických metod a exploračního rozhovoru učinil znalec závěr, že struktura osobnosti obžalovaného J. U je jednoduchá, s psychopatickými rysy těžkého stupně. Dominuje senzitivita až podezřívavost, astenie s rysy schizoidními a anetickými, antisociální tendence při zvýšeném agresivním náboji, dráždivost, nezdrženlivost, prvky deprivace při dlouhodobém abuzu alkoholu, se závislostí na alkoholu a sníženou kontrolou požívání alkoholu. Snížená frustrační tolerance při zátežových situacích zvláště v partnerském vztahu vede k impulsivnímu a zkratkovému jednání s agresivním projevem vůči vlastní osobě (pokusy o sebevraždu), při zvýšení tenze a při trvalé neschopnosti tyto situace zvládat adekvátně, vede až k primitivnímu brutálnímu, agresivnímu jednání s projevy anetizmu (absence emotivní citlivosti). V testovém materiálu byly zachyceny známky svědčící pro anetickou (bezcitnou) agresivitu, uvolňující pouze vlastní napětí plynoucí z konfliktní situace vázané na frustraci (maření tužeb osobního zájmu), v daném případě ze soužití s M.P. Pod vlivem těchto rysů v kombinaci s oslabením vlivu podprůměrného intelektu je trvale neschopen zvládat adekvátně zátežové situace. Má podprůměrnou schopnost adekvátně řešit problémy všedního dne. Lze jej snadno zneklidnit, lehce rozložit pro všední potíže, uhýbá před odpovědností, má tendenci dostat se do srážek a problémových situací. Je náladový, nevyrovnaný. Orientuje se spíše dle svých vlastních pravidel. Jde-li o jeho prospěch, nedodrží pravidla, je bez kázně, nespolehlivý, nedbá na závazky k lidem.

Tyto osobnostní rysy jsou již plně rozvinuty a fixovány a nelze již očekávat nějaký další významný korektivní vývoj vzhledem k jednodušší struktuře osobnosti, vzhledem k výrazně psychopatickým rysům, anetičnosti a také vzhledem k úrovni limitovaného intelektu.

Resocializační možnosti obžalovaného jsou velmi málo reálné až nereálné. Znalec nemůže vyloučit riziko opakování jak majetkové trestné činnosti, tak i této nyní projednávané násilné trestné činnosti, a to vzhledem k nepříznivé osobnostní konstelaci obžalovaného.

Ze shora uvedené delikventní kariéry obžalovaného vyplývá agresivita proti předmětům (2T 108/88, 3T 415/95, 1T 560/95), počátek této delikventní kariéry již v 16 letech obžalovaného a intenzivní opakování trestné činnosti vůbec bez patrného korektivního vlivu hrozbou nepodmíněného trestu. Znalec stojí na tvrzení, že projevy agresivity v minulosti tedy zaznamenány byly, a to jak proti předmětům tak vůči osobě. Projev agresivity vůči osobě vyvozuje z tvrzení M. P., tedy U, v jejím návrhu na rozvod manželství. Navíc agresivita vůči předmětům se obvykle postupně vývojem času mění v agresivní útok proti živým objektům.

Na otázku, zda je zjišťován vývoj osobnosti obžalovaného, který svědčí pro možnost opakování násilné trestné činnosti a za jakých podmínek, znalec uvádí:

Tento vývoj zjišťován je, zvláště pak s přihlédnutím k osobnostní konstelaci, a to zvláště k zvýšenému agresivnímu náboji,

tendenci k primitivním reakcím, k méně kvalitní racionální kontrole, k nezdrženlivosti při abuzu alkoholu, který nepříznivě obnažuje tendenci k primitivním agresivním projevům, k bezcitnosti, nepřítomnosti soucítění, zatížené sníženou sebekritikou, jež oslabuje přijetí korektivních vlivů ve směru např. resocializace. Vliv na riziko opakování má nejen přímé požití alkoholu, ale i nepřímé déledobé a trvalé nadužívání. Je jen otázkou vytvoření spouštěcí nepříznivé situace, v níž jsou mařeny nezdrženlivé potřeby obžalovaného a může dojít k impulsivnímu brachiálnímu agresivnímu jednání minimálně proti předmětům. Pro nepříznivou prognózu recidivy svědčí sedm prognostických kritérií recidivity z devíti (primitivní osobnost, abnormní psychopatická osobnost, agresivita jako dominantní povahový rys, egoismus a egocentričnost, afektivní nestálost a výbušnost, alkoholismus, chybění způsobilosti nebo kvalifikace pro stálou pracovní činnost). Dvě kritéria splněna nejsou, a to stav po poškození mozku a sexuální a psychosexuální aberace.

Režim uzavřených oddělení (psychiatrická léčebna, věznice) chování obžalovaného neovlivnil. Pokud akceptoval první pobyt v léčebně, pak jen účelově, aby měl zajištěno vyplácení nemocenských dávek. Při druhém pobytu je již odmítavý zcela, psychoterapeuticky neovlivnitelný a ukončuje léčbu útekem čtvrtý den pobytu. Doporučenou pomoc odmítá. V obou případech neměl tedy zájem na skutečném řešení svého abuzu alkoholu a odráží se zde jeho nižší sebekritičnost a tím i oslabená možnost jeho ovlivnění. Co se týče jeho popisovaného tichého a samotářského bezkonfliktního jednání jak při prvním pobytu v léčebně, tak ve věznici, pak významně působí vyloučení užívání alkoholu a vynucené plnění povinností vnitřním řádem. Tomu je schopen se přizpůsobit, zejména ve věznici. Jiná je však situace na svobodě, při volném pohybu ve společnosti. Nastupuje opět nadužívání alkoholu a nakonec se dopouští vraždy po čtyřech a půl měsících po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. V tomto směru lze těžko kladně hodnotit vliv resocializačního programu ve věznici (viz hodnocení z výkonu trestu).

Pokud jde o otázku, jak ovlivňuje chování obžalovaného probíhající trestní řízení a sankce uložené v minulosti, opakoval znalec svůj závěr, že nabídnuté možnosti v podobě protialkoholní léčby a možnosti podmíněného odsouzení obžalovaný J U nevyužil ve svůj prospěch a stejně tak se minul účinkem i nepodmíněný trest odnětí svobody i vliv resocializačního programu během výkonu trestu. Ve vazbě jde o striktní vyžadované dodržování vězeňského řádu. To ulehčuje přijetí konformnějšího chování. Skutečnost, že obžalovaný se během cesty k Vrchnímu soudu v Olomouci pořezal, hodnotí znalec jako primitivně vydírající reakci, která nese jednoznačně známky účelovosti.

Na otázku, zda obžalovaný vnímal rodinnou situaci předcházející činu odlišně od důsledků rozvodu, zopakoval znalec, že M P podala dne 15.5.1995 návrh na rozvod. Reakci obžalovaného na rozvod nebylo možné očekávat, neboť byl již od 22.8.1995 ve vazbě a ve výkonu trestu, nebyl přítomen na jednání u soudu ani v té době nežil v blízkosti M P a M U. Dle svého vlastního vyjádření to chtěl obžalovaný po výkonu trestu a tedy i po rozvodu zkusit s M P znovu. Také u ní již od srpna 1997 bydlel. Následně mu říkala, že se s ním rozejde a když se jí ptal, zda-li si chce někoho najít, říkala, že neví. Bral to tak, že tedy asi ano. To se mu nelíbilo, neboť ji měl rád

a proto také všechno udělal. Z uvedeného vyplývá, že pro obžalovaného nebylo rozhodné, zda manželství s M P trvá či nikoli. Rozhodné bylo, že odmítala dále s ním žít a kategoricky nevyločila možnost, že si najde jiného partnera.

K otázce motivace usmrcení chlapce znalec uvedl dva motivační vlivy. Jedná se o negativní vztah k vlastnímu synovi od narození, ale patrně i před narozením (jsou zjišťovány agresivní projevy ze strany obžalovaného, jeho pohružky, že jí vykope dítě z břicha atd.), nemohl se vyrovnat s tím, že M P upřednostňuje péči o M . Druhým motivačním vlivem je pomsta. Obžalovaný vnímá svého syna jako nedílnou součást poškozené M P. To, že vlastní provedení vraždy syna je vedeno takovou intenzitou a brutalitou, je důsledek odreagování nahromaděné zloby. Pokud obžalovaný tvrdil, že syna zabil jen z obavy, že by dítě skončilo v "děčáku", pak jde z pohledu obžalovaného jen o sociálně přijatelné zdůvodnění vraždy vlastního syna.

Motivem jednání obžalovaného vůči M P byla msta.

K námitce obhajoby, že obžalovaný svým doznáním pomáhal objasnit trestnou činnost a spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení, z čehož lze vyvodit sebekritičnost a tedy i možnost nápravy, setrval znalec na svém závěru, že náprava obžalovaného je jen velmi málo reálná až nereálná, a uvedl, že situace při vyšetřování byla již taková, že tato spolupráce byla vedlejší.

Po takto doplněném dokazování soud znovu zvážil, zda jsou splněny podmínky pro uložení trestu odnětí svobody na doživotí. Uložení trestu odnětí svobody na doživotí je podmíněno podle - 29 odst.3 tr.zákona zjištěním, že

- a) obžalovaný spáchal trestný čin, za který zákon umožňuje uložení tohoto druhu trestu,
- b) stupeň společenské nebezpečnosti takového činu je mimořádně vysoký vzhledem k zvláště zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo zvláště zavrženíhodné pohnutce nebo k zvláště těžkému a těžko napravitelnému následku,
- c) uložení takového činu vyžaduje účinná ochrana společnosti a
- d) není naděje, že by pachatele bylo možné napravit trestem odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti let.

ad a)

Obžalovaný se dopustil trestného činu vraždy podle druhého odstavce § 219 tr.zákona, tedy trestného činu, za který zákon umožňuje uložit trest odnětí svobody na doživotí. Tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu naplnil samostatně již tím, že usmrtil osobu mladší patnácti let nebo tím, že usmrtil dvě osoby.

ad b)

Pokud jde o to, zda násilný trestný čin obžalovaného vykazuje mimořádně vysoký stupeň společenské nebezpečnosti, pak je nutné znovu konstatovat, že útok obžalovaného se vyznačoval zvláště vysokou mírou surovosti a agresivity, neboť jen tak lze zhodnotit sedm úderů kládívem do hlavy tříletého dítěte a dalších celkem osmáct bodnutí nožem do jeho krku a hlavy v okamžiku vyhasínání

životních funkcí bezbranného dítěte; na tom nemění nic ani ta skutečnost, že osm ran z těchto osmnácti bylo výlučně povrchního rázu. Tento způsob vražedného útoku lze bez pochyb charakterizovat jako útok, který se vymyká z rámce běžného u většiny těchto trestných činů, a to zejména proto, že byl spáchán na vlastním dítěti při již pojatém úmyslu zabít následně i jeho matku. Ani útok proti M P nepostrádá znaky zvláště surového způsobu vraždy, neboť na těle této oběti bylo shledáno 28 bodněřezných a řezných ran (dalších 30 ran a ranek znalci označili za známky c rany proti nástroji), přičemž žádné z těchto zranění nebylo okamžitě smrtelné. Smrt nastala vykrvácením. O extrémní brutalitě svědčí i samo doznání obžalovaného, že přestal svou oběť bodat až v okamžiku, když zjistil, že zlomil nůž. K tomu všemu přistupuje i ta prokázaná skutečnost, že čin byl proveden z malicherných egoistických důvodů, s rozmyslem a ve vztahu k M P která vešla do svého bytu a nemohla vůbec tušit, že jí hrozí nějaké nebezpečí, i zákeřně (§ 34 písm.b) tr.zák.). Obžalovaný na ni číhal za dveřmi bytu, zcela s rozmyslem ji nejprve nechal zavřít za sebou dveře a protože předpokládal, že zavraždit M P bude těžší, připravil si na ni slzný plyn ve spreji. V případě obou obětí jde tedy o zvláště zavrženíhodný způsob provedení činu. Přitěžující okolností při ustálení mimořádného stupně společenské nebezpečnosti je i ta skutečnost, že obžalovaný po brutálním a doslova krvavém zavraždění dvou jemu nejbližších osob, zcela chladně ukradne z peněženky mrtvé částku 250,-Kč a z obývacího pokoje její porcelánovou kávovou soupravu, kterou pak bezprostředně po činu prodává v nádražní restauraci za 400,-Kč.

Mimořádně vysoký stupeň společenské nebezpečnosti je dán i zvláště zavrženíhodnou pohnutkou ve vztahu k jeho synovi. Je třeba opakovat, že ani ze svého pohledu neměl obžalovaný nejmenšího důvodu pro zabití svého syna, zbavil ho života jenom proto, že vnímal syna jako nedílnou součást M P a jeho brutální vraždou si odreaagoval nahromaděnou zlobu nad tím, že M P s ním již nechtěla žít. Motivem vraždy M P pak byla typická msta za to, že s ním nechtěla žít, to je však pohnutka, která nevybočuje z bytí zavrženíhodných, nicméně běžných pohnutek každého trestného činu vraždy.

ad c,d)

Další podmínkou pro uložení trestu odnětí svobody na doživotí je to, že takový trest vyžaduje účinná ochrana společnosti a není naděje, že by obžalovaného bylo možné napravit trestem odnětí svobody nad patnáct až do dvaceti pěti let.

Z hodnocení předchozího způsobu života obžalovaného, z hodnocení příčin a pohnutky trestné činnosti a osoby obžalovaného pomocí psychaitrického a psychologického zkoumání vyplývá, že jde o jedince se sklony k primitivnímu, brutálnímu a agresivnímu jednání v případě, že někdo maří jeho osobní zájmy a tužby, o jedince, který neumí řešit adekvátně problémy všedního dne, převažují egocentrické tendence a citový chlad, a co je zvláště důležité, jde o jedince, u něhož vývoj osobnostních rysů byl již ukončen a fixován a nelze již očekávat nějaký další významný korektivní vývoj. Svědčí o tom i vývoj jeho delikventní kariéry, stále se opakující, byť celkem nevýznamná trestná činnost, ale s rysy brachiální agresivity. Svědčí o tom také dvě neúspěšná protialkoholní léčení, pohružky trestem odnětí svobody, otcovství, rozvod

se ženou, kterou jak tvrdí, miloval, a výkon poměrně dlouhého trestu odnětí svobody v trvání 21 měsíců. Nic z těchto zkušeností nevede k jeho lepšímu vývoji. Nezjišťují se žádné skutečnosti, ze kterých by byl patrný alepoň náznak takového vývoje. Naopak, po výkonu trestu odnětí svobody nehledá práci, nesnaží se zabezpečit finančně svého syna, pije a po uplynutí čtyř měsíců od propuštění z výkonu trestu, poté, co jeho bývalá žena vyslovuje názor, že takhle dál to nepůjde, ze sobeckých důvodů páchá nyní projednávanou trestnou činnost.

Namítal-li obžalovaný prostřednictvím svého obhájce v závěrečné řeči i ve svém odvolání, že soud jeho doznání nehodnotil jako polehčující okolnost a jako okolnost, ze které se dá vyvodit sebekritičnost a možnost nápravy obžalovaného, pak je třeba říci, že doznání samo o sobě není polehčující okolností, pokud není spojeno s aktivním jednáním pachatele. Obžalovaný sám svůj čin neoznámil, nelitoval jeho spáchání, po svém zadržení pouze doznal, že se činu dopustil. Jedinou věc, kterou uvedl v době svého výslechu a která nebyla ještě vyšetřovatelům známa, byla ta skutečnost, že nůž zlomil v okamžiku bodání do krku M P. Tuto skutečnost však soud nehodlá přeceňovat ve smyslu polehčující okolnosti.

Rysy osobnosti zjištěné znaleckým zkoumáním a vyplývající samostatně i ze všech shora provedených důkazů (svědecké výpovědi, předcházející spisy o trestné činnosti, zprávy z věznice, z léčebny atd.), jsou vesměs negativní a vedly soud k tomu, že se ztotožnil se závěrem znalce, že resocializace obžalovaného je velmi málo reálná až nereálná. Kladné rysy osobnosti (pomineme-li tu skutečnost, že ve výkonu trestu nebo ve vazbě se chová klidně a bez konfliktů se spoluvězni) zjištěny nebyly. V přípravném řízení a u znalců nelituje obžalovaný smrti M P ("... ne že bych z toho měl radost, ale prostě se cítím klidnějším."). Smrti svého syna rovněž ne, říká pouze "... že větší péči nemohl udělat." Jeho nejhorším životním zážitkem je vězení, nikoliv, jak by bylo lze očekávat, projednávaná událost, t.j. ztráta družky a syna. V závěrečné řeči bez jakýchkoli projevů pohnutí uvedl, že lituje toho, co se stalo.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem neexistuje podle názoru soudu rozumná míra jistoty, že obžalovaný po návratu z výkonu trestu odnětí svobody s časovým omezením, při současných znalostech soudu o možnosti jeho nápravy, se opět nenechá snadno zneklidnit, lehce rozlobit pro všední potíže a nebude násilnou trestnou činnost opakovat.

Soud je si vědom toho, že při ukládání trestu odnětí svobody na doživotí vychází jen ze současných znalostí o osobě obžalovaného, ale na tuto skutečnost pamatoval zákonodárce tím, že trest odnětí svobody na doživotí zmírňuje zákonem ustanovením o možnosti podmíněného propuštění z výkonu tohoto trestu po dvaceti letech jeho výkonu.

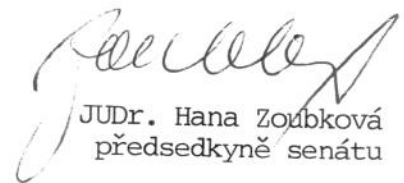
Soud respektoval při ukládání tohoto trestu i ustanovení 23 odst.1 tr.zákona. Tím je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit jim v dalším páchání trestné činnosti a vychovávat je k tomu, aby vedli řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Přitom je však třeba mít na zřeteli, že tyto funkce trestu nejsou v každém projednávaném případě zastoupeny rovnocenně, naopak, podle závažnosti konkrétní

ního trestného činu a konkrétní míry narušenosti pachatele převažují tomu odpovídající funkce trestu. V projednávaném případě vystupuje do popředí funkce ochrany společnosti - prevence generální. Je tedy třeba uložit trest rezignující na výchovnou funkci a preferovat ochranu společnosti včetně toho, že určité části společnosti (nejen obžalovanému) se dá najevo, že takovéto jednání je nežádoucí a nese s sebou neodvratnost přísného trestu.

Pro výkon trestu odnětí svobody na doživotí byl obžalovaný ze zákona zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou - § 39a odst.2 písm.d), odst.3 tr.zákona

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat do osmi dnů ode dne jeho doručení odvolání k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Rozsudek může odvoláním napadnout státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody a všechny tyto osoby také proto, že takový výrok učiněn nebyl. V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného.

V Brně dne 29.ledna 1999

JUDr. Hana Zoubková
předsedkyně senátu